

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények kü-
 dendők.

—
 Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 amint a felszólamlások kü-
 dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Előadói fejtegetés.

Tartotta Veverán István róm. kath. tanító, a
 választókerület felekezeti és községi tanítóinak f.
 hó 5-én végbement közgyűlésén.

Mélyen tisztelt közgyűlés,

Szeretve tisztelt Pályatársak!

A helybeli felekezeti tanítótestületek
 megbízásából, testvéri őszinte érzéssel üd-
 võzlöm a választókerületből hozzánk fára-
 dott, ugyszintén helybeli pályatársaimat!

Nem politikai szervezkedés, nem a
 fennálló törvényes állami és társadalmi
 rend elleni bujtogatás szelleme hozott min-
 ket össze, hanem összehozott bennünket
 az a mindnyájunkat közletről érdeklő s
 minket, különösen felekezeti tanítókat figyel-
 men kívül hagyó törvényjavaslat, mely az
 állami tisztviselők s így az állami tanítók
 anyagi és erkölcsi existenciájának emelését
 célozzák. — „Minden munkás, méltó a
 maga bérére“ — közmondás igazságát el-
 ismerik fent és alant egyaránt s mégis
 nekünk, felekezeti tanítóknak kellett azt
 megérnünk, hogy az imént mondott köz-
 mondás ellenkezőjét applikálják reánk, szel-
 lemi munkásokra, — mert munkánkért sem
 fent, sem alant, nem hajlandók a méltó
 díjazást megadni, nemcsak, hanem a tár-
 gyunkat képező törvényjavaslatnak egyetlen
 egy pontja sincs, mely a felekezeti és
 községi tanítóságot jóakaró pártfogásban
 részeltetné, — anyagi és erkölcsi szempon-
 toból arra a nivóra emelné, melyre az
 állami tanítókat helyezi. — Magyarországnak
 az a 20000-et is meghaladó tanítóikara
 részeseül mellőzésben, amely anynyi sok
 századon keresztül, békés időben s viharok
 dulásai után egyetlen letéteményesei valának
 a nemzeti kulturának, nemkülönben a val-
 lásnak anélkül, hogy a társadalom, feleke-
 zetek, vagy a törvényhozás az őt megillető
 ellátásban részeltette volna elévülhetetlen
 érdemü munkájáért. — És a felekezeti
 tanítóság oly nagy érdemü mult után is,
 az utóbbi időkig alig emelte fel tiltakozó
 szavát. Türt, várt, szenvedett.

Nélkülözések közepette, az anyagi gon-
 doktól lenyűgözve s mégis — Istenben s
 a jobb jövőben helyezett bizalommal —
 lelkesedéssel teljesítette nemzet nevelő mun-
 káját. Hazánknak oly sok kiemelkedő alak-
 ját a multban, — s a jelen politikai s
 társadalmi élet vezérférfiait a felekezeti
 iskolák tekintették egykoron tanítványaiknak,
 hogy lehet tehát az, hogy a felekezeti tani-
 tóság érdemes munkája törvényhozásilag
 el nem ismertetik, a kellő javadalmazással
 nem honoráltatik?! — Mivel lehetne azt
 indokolni, hogy a ma-holnap tárgyalás alá
 kerülő törvényjavaslat mi rólunk nem gon-
 doskodik. Vagy ha említés tétetik rólunk
 abban, micsoda százados véték terhelheti
 Magyarország felekezeti tanítóinak lelkét,

hogy működési éveik, az állami szolgálatba
 lépéskor számításba nem vétetnek?! Mivel
 áll képzettség, buzgalom, társadalmi sze-
 replési képesség tekintetében, avagy a mű-
 ködés értékének szempontjából a felekezeti
 tanító hátrább az állami tanítónál, hogy
 munkája emezénél kevésbé értékeltek?!
 — Mivel érdemelte meg, a sok százados
 működéssel dicsekedhető felekezeti tanítóság,
 hogy tekintélyének s ambíciójának rovására
 — közhivatalnoknak igen, mikor baj van
 — de állami tisztviselőnek nem tekin-
 tetik?!
 Nem folytatom tovább; a pohár ugy
 is csordultig tele a várakozásoknak és
 csalódásoknak örömeivel; mindnyájan tud-
 juk, érezzük hol fáj, mi fáj. Elmondhatjuk:
 mi neked fáj, nekem is fáj, nekünk is fáj.
 — Éppen azért, most már a fájdalmat
 okozó sérelmek orvoslásáról kell gondos-
 kodnunk. — Itt a tizenkettedik óra, sikra
 kell szállnunk anyagi és erkölcsi érdekeink-
 kért. — Hatványozott felelősséggel járó,
 hatványozott kötelezettségeinknek tudata,
 sok százados érdemekben gazdag multunk,
 érzékenyen megsértett igazság és jogérzetünk
 tette szólit bennünket, lázba hoz minket
 annak kivívására, hogy mi is az állami
 tanítókkal egy kategóriába helyeztessünk.
 Kérjük, — s ha megadatik az nemesak
 a mi javunkra, hanem a törvényhozásnak,
 hazának, társadalomnak is becsületére fog
 válni.

* * *

Rövid eszmeifuttatásom után a helybeli
 tanítóság megbízásából ismételtén üdvözlöm
 szeretett pályatársaimat s köszönöm eddigi
 szives figyelmüket; kérem a mélyen tisztelt
 közgyűlést, hogy mielőtt a választó kerület
 felekezeti és községi tanítósága a törvény-
 javaslat ellen támasztandó álláspontját ki-
 fejtené s a teendőkre nézve megállapodásra
 jutna, a közgyűlés vezetésére egy elnököt
 és jegyzőt választani méltóztatnék.

Polgári iskola.

A polgári iskola ügyvezetése körül, t. i. a
 gondnokság kebelében némi nemü nézet eltérések
 lévén, azokat száz ember ezer féle képen ma-
 gyarazza.

Szolgálatot vélünk tenni olvasóinknak, ha
 a gondnokság jogaira és kötelességeire vonatkozó
 rendelkezéseket — dióhéjba szerítva — közre
 adjuk.

Első kérdés.

Miféle iskolák azok, melyeket a törvény
 „népoktatási tanintézetek“-nek
 nevez?

Felelet: Az elemi iskolák, a felsőbb népis-
 kolák és a polgári iskolák.

Nevezetesen a népiszkolai közoktatásról szóló
 1868. évi 38. törv.-czikk 8. §-a azt mondja, hogy
 „népoktatási tanintézetek“ az elemi
 és felső népiszkolák, polgári iskolák és tanítóké-
 pezdék. — A 80. § pedig úgy szól, hogy a

ministernek jogában áll bárhol államköltségen
 népoktatási tanintézeteket állítani,
 melyek a 23—78. §§-okban megszabott módon
 szervezendők. Ez a 23—78. § pedig az elemi
 népiszkoláról (44 §), a felsőbb népiszkoláról
 (59 §) és polgári iskolákról (67 §) beszél.

Világos tehát, hogy az elemi iskolák, a
 felsőbb népiszkolák és a polgári iskolák kép zik a
 „népoktatási tanintézetek“-et. Vagyis,
 hogy a népoktatási tanintézet fogalma egy gyűjtő
 fogalom, mely összeségét képezi az elemi,
 a felsőbb nép és a polgári iskoláknak. Ha tehát
 népoktatási tanintézetekről beszélünk: nem lehet
 csupán az elemi iskolát érteni, vagy akár magát
 a felsőbb népiszkolát, avagy egyedül csak a polgári
 iskolát; hanem mindezeket együttvéve. Példának
 okáért, ha azt mondjuk, hogy itt vannak a
 Habon-gyerekek, — ismervén őket, értjük alatta
 Pistát, Jancsit meg Jóskát. De ha a három közül
 egyet meg akarunk különböztetni, akkor meg kell
 mondanunk, hogy melyik hát? Pista-é, Jancsi-é,
 Jóska-é? Csak ha a hármat összefogva említjük,
 mondhatjuk, hogy a Habon-gyerekek.

Ezt a kérdést kellett így alaposan megvilá-
 gitani; mert ezen fordul meg a polgári iskola
 minden veszedelme, hogy t. i. mi az a népok-
 tatási tanintézet.

Második kérdés.

Ki a gazda a polgári iskolánál?

A gondnokság.

A népiszkolai hatóságokról szóló 1876. évi
 28. t.-cz. 15. §-a így szól:

„Az állami iskolákhoz a vallás- és közokta-
 tásügyi miniszter az iskolaszékek helyett gond-
 nokságot állit s azok teendőit és ügy-
 rendjét rendeletileg állapítja meg.“

Ennek a 15. §-nak az alapján 1876. szept.
 2-án 20311. szám alatt ki is adta a minister a
 részletes utasítást, a mely maig is érvényben van,
 — 210 oldalt tartalmaz s abban a polgári isko-
 lákra vonatkozó rész a 106. oldalon veszi kez-
 deét.

Ez az utasítás alaposan felsorolja, hogy mik
 a jogaik s mik a kötelességeik a gondnoksági
 tagoknak. Ezt kell mindenekelőtt minden egyes
 gondnoksági tagnak alaposan áttanulmányozni,
 hogy tájékozni bírja magát, hogy hozzá tudjon
 szólni a szőnyegen forgó kérdésekhez.

Harmadik kérdés.

Mik vannak az utasításban?

Benne van, hogy a gondnokság tagjai között
 póttagok is vannak, hogy az igazgató csak tagja
 (nem előadója) a gondnokságnak, hogy a gond-
 nokság jegyzőjét választani kell, hogy az iskola
 pénzét, egy a tandíjat is a gondnok kezeli, az
 szedi be, — hogy olyan gyűlésen nem vehet
 részt valamely tag, melyen az ő személyéről
 van szó, hogy a gondnokság szigoruan felü-
 gyel (17. §) a tanítóknak erkölcsi maga-
 viseletére, hivtli kötelességük teljesítésére, a
 növendékekkel való bánásmódjára, — megszabja
 a tandíjat, beosztja a tanerők munkáját, megállapítja
 a tanórak számát, — a rossz tanulóknak
 az intézetből való kicsipatását csak a gondnok-
 ságnak van joga a ministernél indítványozni, stb.
 stb. Egy szóval van annak a gondnokságnak elég
 dolga, elég teendője, csak teljesítse kötelességét.

Negyedik kérdés.

Mi akadályozza hát a gondnokságot ezen
 teendőinek pontos végrehajtásában?

Az, hogy téves uton jár.

Nagy szó, — nagy szó, — azt be is kell
 bizonyítani.

Na hát próbáljuk meg.

A polgári iskola ügyét — baját, a gondnokság a szerint az utasítás szerént intézi a mit a miniszter 1901. május 21-én 32055. szám alatt kiadott. Ennek az utasításnak a czime az: Utasítás az állami elemi iskolai gondnokságokról.

No hát hogy illik ez össze a polgári iskolával. Hogy lehet ezt az utasítást használni akkor, midőn a polgári iskolákra nézve van egy külön utasítás.

Ez úgy veszi ki magát, mintha a birtokrendezési ügyeket a tengeri hajózási törvény szerint intéznék el.

De azért nem vádolunk senkit rossz akarattal, hanem egy kis felületességgel. Elővettek egy utasítást, a mely az állami elemi iskolai gondnokságokról szól.

Na hát benne van az állam is, az iskola is, meg a gondnokság is; jó lesz ez nekünk, ha már másik nincs. Nem törődtek azzal, hogy az az elemi iskolákra szól.

Ez az utasítás a miniszterium által 1901-ben 32055. szám alatt lett kiadva, s meg van mondva benne, hogy az 1876. évi 20311. szám alatt az állami népoktatási tanintézetek gondnoksága számára kiadott utasítások közül az, a melyik az elemi iskolákra vonatkozik, hatályon kívül helyeztetik. De csak az elemi iskolai rész lett hatályon kívül helyezve, mert hát a helyett ez az 1901. évi újabb utasítás lett kiadva; míg a többi érvényben maradt.

Itt van a nagy tévedés, — azzal a rendelettel három utasítás lett kiadva, — abból egy érvénytelen lett, — de nem következés, hogy a többi is érvénytelen volna; de sőt máig is érvényben van, s a szerint kell a polgári iskola ügyeit intézni.

Az pedig nagy különbség, mert a valódi szabály szerént a gondnokságnak több joga, több beavatkozási joga van. Ha a gondnokság ezt a beavatkozási jogát teljes mérvben, egész erélyvel érvényesítette volna: nem mérgeződhetek volna el az iskola beleletében azok a sajnálatos izellenedések, melyek elvégre is előbb-utóbb rossz kimenetelűek lesznek.

* *

Tanítók közgyűlése.

Abony, 1903. február 5.

Mult számunkban jeleztük, hogy a helybeli felekezeti tanítótestületek a fizetésrendezés, illetve jogaiknak az állami tanítókéival egyenlő színvonalra hozatala ügyében szélesebb körű mozgalmat indítanak. Ez a mozgalom Komáromy József köri elnök sziveskészségéből a „Polgári kör” nagy termében ment végbe f. hó 5-én d. e. 11 órától d. u. 1/21-ig. — A közgyűlést a tantestületek felkérése folytán Veverán István rom. kath. tanító, előadó nyitotta meg vezércikkünkben közölt fejtegetésével, mit a tanítótestület köztetszésben részesített. — Előadó megtévé köteleességét, helyettes elnökök megválasztására hívta fel a közgyűlést, mely Tömösközy József ev. ref. tanító elnökhelyettesítésére, aki elfoglaltságai miatt eleget nem tehetett tisztének — helyettesekül Cservenicz Pál rom. kath. kántortanítót (Tószeg), Molnár Pál ev. ref. kántor tanítót (Abony), Knöffler Ignác izr. tanítót (Abony), és Szücs István rom. kath. tanítót (Abony), jegyzőül választotta meg. — Szücs jegyző bejelenti a közgyűlésnek a választó kerületből megjelent tanítókat és pedig:

Árva István, Czaich Andre, Egyed Mór rom. kath. Sugár Ferencz izr. (T. Szele). — Faragó László, Nemesik Andre közs. (Ó Kecske). — Párdely István, Lövey Kálmán rom. kath. (Uj Kecske). — Csiffary Vazul Antal rom. kath., Szirbik Albert ev. ref. (J. Karajenő). — Béni Péter rom. kath. (Farnos). — Imre István ev. ref. (Alpár). — Cservenicz Pál, rom. kath. (Tószeg). — Gavaldik Mária rom. kath. Péter Márton ev. ref. (Törtel). — Balog Kálmán rom. kath. (Ujszász). — Dr. Blumgrund Naftali rabbi, Csatary Gusztáv rom. kath. s lelkész (Abony). — Kozma Andor ev. ref. lelkész (Törtel). — Dániel Anna rom. kath., Winer Ida izr. Jávorszky Valéria, Schlosser László, Rumpold Károly, Várady János, Konyecsi György, Bogyó István, Veverán István, Szücs István, Kováts Béla, Galló Pál, Tantossy Kálmán rom. kath. — Molnár Pál, Temesközy József ev. ref., — Knöffler Ignác, Knöpfler Béla izr. — tanítók és tanítónők (Abony). —

T. Györgye és Z-Rékas tanítótestületei kimentették elmaradásukat, de a közgyűlés határozatához való hozzájárulásukat átíratilag biztosították.

Ezek után Cservenicz és Könpfler h. elnökök köszönetet mondanak Veverán előadónak s kéri őt javaslatának megtételére, mit az előadó rövid szövegezéssel 3 pontban foglal össze u. m. 1. a törvény javaslat a felekezeti és községi tanítókkal is foglalkozzék ép úgy, mint az állami tanítókkal, 2. a felekezeti és községi tanítók összes szolgálati éve állami szolgálatba való belépéskor érintetlenül hagyassanak, 3. részeltessenek a felekezeti és községi tanítók mindazon ellátásban jogokban és kedvezményekben, melyek az államiak részére biztosítva vannak. E javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta. — Erre megindult a vita. Párdely (Ujkecske) erélyesen kikel az államnak a felekezeti tanítóssággal szemben tanúsított eljárása ellen. Igazságos, méltányos bánásmódot kíván az államtól, lévén a felekezeti tanító végzettségénél, munkájánál fogva olyan mint a többi — Egyed (T. Szele) a vitában szükségesnek látja a nyugdíjazási mizeriakkal is foglalkozni. A tanítónak összes jövedelmét kívánja a nyugdíj alap összegébe beszámíttatni. — Sugár (T. Szele) köszönetet szavaz az előadónak. A nyugdíjazásra nézve előtte szólónak megjegyzi, hogy a fizetés rendezés sikeres keresztül vitelénél, a mizeriák önként megszűnnek, Párdely is hozzájárul ugyan a köszönet nyilvánításhoz, de a nyugdíj-sérelmet felszínen óhajtja tartani. — Várady (Abony) már indokképen is a nyugdíjazási sérelmeket a memorandum szövegében a többi sérelmek elsorolása keretében felvetetni sürgeti. — Czaich (T. Szele) a nyugdíj-ügy tárgyalását ezidő szerint s ez alkalommal szükségesnek nem tartja, mivel az egyéb sérelmeink orvoslásával ugyanis elenyésznek. — Sugár (T. Szele) Szücs megjegyzését helyesli. — Várady előbbi álláspontja mellett foglal állást, a nyugdíj ügyet, a sérelmek sorozatába bevinni kívánja. Hasonlóképpen nyilatkozik Imre István (Alpár). — Knöpfler Béla a nyugdíj ügy tárgyalását nem találja időlegesnek. Sugár indítványát pártolja. — Cservenicz h. elnök miután konstatálja, hogy a vita a nyugdíjügyre terelődött, kéri a közgyűlést a tulajdonképpeni tárgy mellett maradni. — Veverán előadó tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy az előterjesztésben s a javaslatban előadott sérelmek és óhajok Szücs István által szerkesztett formális memorandumban már összegezve vannak, kéri annak felolvasását és meghallgatását s amennyiben ahhoz hozzá tenni vagy elvenni való dolgok volnának, sziveskedjenek e részlelenkénti felolvasás alkalmával nyilatkozni, hogy minél rendszeresebb és egyszerűbb eljárással átessünk e tárgyaláson. Szücs jegyző felolvasta a memorandumot, mihez Balagh (Ujszász) még egyebet csatolni, vagy abból valamit elvenni — szükségét nem látja, köszönetet szavaz a jegyzőnek. Egyed (T. Szele) a felterjesztendő emlékiratban kifejezetten érvényre óhajtja juttatni, hogy a fizetés rendezés sikeres keresztül vitelében a kedvezmények a felekezeti és községi tanítók gyermekeire is kiterjesztessenek, mint ez, az állami tanítóknál érvényben van. — Imre István (Alpár) magáévá teszi a memorandumot teljes szövegében ugyan, de azért helyén valónak gondolja most a nyugdíjügyet is belevenni. Schlosser (Abony) egy, két erősebb kifejezést, szolidabb mondatot javasol kicserélni. Ezen meg jegyzést osztja Knöpfler Béla, Gavaldik Mária (Törtel) s még többen mire a módosítás megtörténvén, a memorandum általánosságban és részleteiben elfogadtatott s annak egy kalligráfiával leírott példányát az összes jelen volt tanítók aláírták. Az országgyűléshez címzett emlékiratot a közgyűlés megbízásából Cservenicz Pál, Schlosser és Balogh Kálmán tanítókból álló bizottság küldöttségileg fogják az államtitkár, szeretett képviselőnknek — további eljárás végett — átnyújtani. —

Párdely az eddigi mozgalomnak országossá tételét javasolja. Indítványozza, hogy e választókerület felekezeti és községi tanítóinak memoranduma meg többszörösítve küldessék meg az ország összes választókerület központjaiban lakó megfelelő tantestületeknek, hogy azok is hasonló mozgalmat indítsanak. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta s felkérte a helybeli tantestületeket az erre vonatkozó munkálatok megtételére. — Tárgyon kívül Csiffary (Karajenő) a járási általános tanítóegyesület eszméjét vetette fel, amivel tanítóink adandó alkalomkor fognak foglalkozni.

Közgyűlés után a jó vidékiek a helybeli tanítók vendégszeretében részesültek. Délután, amily csendben jöttek, oly csendben távoztak, mint olyan komoly alapvető szellemi munkásai a nemzeti kulturának, akik nem banquetezés céljából keresték fel városunk falait, hanem hogy „viribus

unitis” jelszó realizálásával annál biztosabban szerezhessenek orvoslást sértett jogérzetüknek.

MI UJSÁG?

— **Márczius 15.** Lapunk szerkesztője által esütörtökön összehívott s az összes egyetek elnökeiből összehívott értekezlet elhatározta, hogy a folyó évben is, márczius 15-ének 55-ik évfordulóján hazafias ünnepélyt rendez. A rendezőség a következő felirást bocsátotta ki: Polgártársak! Szabadságunk születésének napján, 1848 márczius 15-ének évfordulóján, — mint minden évben, úgy az idén is hazafias ünnepet szentelünk. Hazánk fölött terhes felhők tornyosulnak; emlékezzünk a multra, a mult dicsőségére s azok megalkotóira, hogy ez emlékezésből erőt merithessünk egy szebb és jobb jövő kivívására. Folyó hó 15-én, vasárnap délután 3 órakor, a Kossúth téren tartandó hazafias ünnepélyre jöjjetek el mind, kiknek még lelkükben a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség szent eszméje él! Az ünnepély sorrendje: 1. Reggel 6 órakor 48 ágyulövés a nagy nap virradatának üdvözlésére. 2. D. u. 3 órakor 3 ágyulövés jelzi az ünnepély kezdetét. 3. Nyomban az egyetek és testületek felvonulása a Kossuth-téren tartandó ünnepélyre. 4. Hymnus, énekl az iparosdalárda, Kováts Béla karnagy vezetése alatt. 5. „Talpra Magyar!” Irta: Petőfi Sándor, szavalja Veverán István rkath. tanító. 6. Nemzeti lobogó, énekl az iparos dalárda. 7. Ünnepi beszéd. Tartja: nagytiszt. Dr. Danóczy Antal, főgymnasiumi tanár. 8. Éljen őseink hazája, énekl az iparos dalárda. 9. Ötvenöt esztendő! . . . Irta: Temesközy Gerzson, szavalja nagytiszt. Kozma Andor ev. ref. lelkész. 10. Kossúth hymnus, énekl az iparos dalárda. 11. Zárbeszéd. Tartja Temesközy Gerzson szerkesztő. 12. Szózat. Énekl az iparos dalárda. Este a körökben közvacsorák és táncmulatságok tartatnak. Hazafias üdvözléssel a

Rendezőség.

— **Eljegyzés.** Ungár Jakab Abonyban eljegyezte Dániel Irma k. a. Czeglédről.

— **Excelsior.** A Szent-István-Társulat f. hó 3-án, XIII. Leó pápa negyedszázados pápai jubileuma alkalmából saját palotája dísztermében Leó-ünnepet rendezett, mely ünnep műsorának 2-ik pontján, Fm. Vaszary bibornok hercegprimás megnyitó-beszéde után, Ft. Lévy Apát-esperes-plebánosunk nagy hatást kelte szavallta el „Hódolat” című remek ódáját. Az előkelő hallgatóság, mely sorában több püspököt és gróft számílt, — perczekig tartó tetszésnyilvánítással tüntette ki a jeles költő-papot. — Illusztris munkatársunkat ezen kiváló siker alkalmából a legnagyobb örömmel üdvözlöljük.

— **Ő Felsége előtt.** A folyó hó 5-én tartott általános kihallgatáson Ft. Lévy Mihály apát-esperes plebános is megjelent.

— **Szigorlat letétel.** Gergely Bertalan szigorló állatorvos — Gergely Mihály v. gazdatiszt, városunk lakosának fia, — mult hóban tette le legutolsó vizsgáját, a budapesti m. kir. állatorvosi akadémián, ahol is kitűnő oklevelet nyert. A tehetséges fiatal állatorvost az aradi 13-ik honvédszázadhoz helyezték át.

— **Helyreigazítás és köszönet.** A „Kath. Olvasóegylet” báljáról írott közleményben Dr. Révész Géza felülfizetése tévedésből volt 1 koronában feltüntetve, minthogy nevezett ur 2 koronával sziveskedett a jótékony célt elősegíteni, amiért, ugyszintén Somodi Istvánnak utóbb adományozott 1 korona felülfizetéseért köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— **Polgári iskolánk ügye.** A mult héten nyújtotta át a szülői értekezlet által megbízott küldöttség az értekezlet memorandumát a polgári iskola igazgatójának. A küldöttség szónoka Temesközy Gerzson arra kérte az igazgatót, hogy fogadja szivesen úgy a megjelenésüket, mint a szülői értekezlet óháját, mit a jegyzőkönyv átnyújtásával közölnek. Dudás József igazgató lekötelező szívellyességgel fogadta a küldöttséget s hosszabb beszédben vázolta ama körülményeket, melyek miatt — a legnagyobb sajnálatára, mert hisz az nemesek nekik, de az intézettek is emiatt nem lehetséges, bár ő is az ügyek ez uton való megoldását tartaná a leghelyesebbnek, de minthogy ellene olyan vádak emeltek a tantestület pár tagja által, melyek alól feltétlenül tisztázni kell magát, legyenek nyugodtan a szülők és küldők s várják be a felettes hatóság — most már

rövid idő alatt foganatosítandó — intézkedését, miáltal a helyzet mielőbb tisztulni fog. Végül örömeinek adott kifejezést a szülők érdeklődése fölött, kérve azt továbbra is úgy a maga, mint a tantestület és az iskola iránt. Az igazgató azután nagy előzékenységgel mutatta be az iskola szép felszerelését s magyarázta meg azok rendeltetéseit. A küldöttség gyönyörködve szemlélte meg a felszerelést, a szemléltető tanítás módszereit, a torna-terem pompás berendezését, hol az igazgató fáradságtalanul mutatott be néhány nehéz gyakorlatot s győzte meg a küldöttséget a rendszeres tornázás szükségességéről.

— **Helyre igazítás.** Mult számunkban tévesen közöltük, hogy Győre János munkatársunk Halason választatott meg tanárrá, mert a Máramaros-szigeti főgyimnásiumba lett megválasztva.

— **Kifogott holttest.** Budapesten a Rudolf-rakpart mentén egy 68-ik gyalogezredbeli katonaruhás holttestet fogtak ki a dunából a minap. Az öngyilkosban Bencsik Mikály abonyi illetőségű katonát ismerték fel, aki két hónappal ennelőtte anyja, testvére szemeláttára vetette magát a Duna hullámai közé. A bánatos szülőket sürgönyileg hívta meg a katonahatóság a temetésre.

— **A munka jutalma.** A báró Orczy uradalom két régi cselédjét szép kitüntetés érte febr. 28-án Ujszászon. A helybeli intelligencia s az összes cselédség jelenlétében nyújtotta át nekik a járási főszolgabíró buzdító beszéd kíséretében a földm. miniszter elismerő okmányát s az érdem keresztjét. A jelenlevő földes ur nevében pedig gazdatisztje 100—100 koronával jutalmazta a munkában megőregedett két cselédet. Könnybe lábadszemekkel távozott a két derék szolga, büszkén mutogatva a fiatal nemzedéknek a kitüntetést, biztatva őket, hogy a tisztességes munkás nem marad jutalom nélkül. Ez is egy orvosság a socializmus ellen.

— **A czeplédi takarékpénztár** e hó 1-én tartotta közgyűlését, melyből kiemeljük, hogy az intézet, a bicskei szegények segélyezésére egy 1000 koronás alapítvány létesítését vette foganatba, ugyancsak tervbe van véve egy gymnásiumi ösztöndíj alap létesítése is, melynek kamatai a czeplédi gymnásiumban tanuló, vagy ezen gymnásiumot végzett ifju segélyezésére lenne fordítandó, osztalekul fizet részvényenkint 50. kor. alaptőkéje 300.000 kor. Jótékony célokra 3000. koronát fordított.

— **Ez se rossz.** Rossemaun és Kühnemann cég, melynek székhelye és üzlete se nem Bécsben, se nem Csaszlauban, hanem Budapesten van, dacára nem épen magyaros hangzású nevüknek. Értesítőit pedig küldi nyomtatott czimzalagon eképen:

„Közlemények a keskenyvágyú vasutak teréről“
Budapest, Külső Váci-út 79.

T. Ingyen

Gerje és Perje vízszabályozási társ.

Nagy-Abony

u. p. Törtelpusztá

O. 179.

Tréfának megjárna, de egy komoly czégtől bizony nagy tájékozatlanság, hisszük is, hogy megérdemelt figyelemben részesülnek értesítői.

— **Elhalasztott sorozás.** Fehérvári báró honvédelmi miniszter körrendeletet adott ki az összes törvényhatóságokhoz, melyben arról értesíti a közönséget, hogy az idej sorozást bizonytalan időre elhalasztja. Május 31-ig terjedő idő alatt reméli a honvédelmi miniszter a sorozás megejthetőségét. De addig semmiféle előkészületet nem kell tenni, míg a sorozást új leirattal el nem rendelik.

— **Szigorubb osztályozásra** hívja fel a közoktatásügyi m. kir. miniszter a középiskolai tanárokat. Különösen arra figyelmeztet a miniszter, hogy a középiskolai tanárok ezután szigorubb bírálják meg a IV. osztály tanulóit, nehogy azok gyengébb készültséggel, a tudományos pálya előcsarnokába, az V. osztályba lépjenek.

— **„A szőlő helyes metszése.“** A korán beköszöntött tél a nagy hideg az egész országban megroagálta és elfagyasztotta a vesszőket. Ezért nagy óvatossággal és körültekintéssel kell a tavaszi metszés körül eljárni. Ebben egyedül biztos útmutatást találunk „A szőlő helyes metszése“ czimű átdolgozott és harmadik bővített kiadású könyvben, melynek ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 60 fillér, s megrendelhető az összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett Maurer János szerzőnél Kecskeméten. — Ugyanezen könyv német nyelven is: „Der richtige Robenschnitt“ czim alatt ugyanott kapható.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-

féle impregnált takarmányröpamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Európai gyökeres és sima nemes vesszők** a legolcsóbb árban teljesen fajtisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb, negyvennégy bor- és csomó-fajok. Kétéves gyökeres vessző százhuszezer. Egyéves gyökeres hatszázezer. Sima ötszázezer Gyökeres fásoltvány nyolcszázezer. Sima zöldoltvány, négyszázötven. Színes fenyvnyomatu díszes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az „Érmelléki első szőlőoltvány-telep“, Nagy-Kágya, u. p. Székhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Eladás.** Dobozy Gábornál három Dirzon kas méh és butorok szabadkézből eladók.

AZ „ABONY“ REGÉNYTÁRA.

Örvények.

— Eredeti regény a budapesti életből. —

Írta: Négysz.

A v a r r o d á b a n.

(Folytatás.)

Tarnyai Etelka a rendes időben munkába állott. Most már nem kísérté el senki a hosszú uton, kezdetben nem is igen talált egyedül oda, de gyakori kérdezősködés mellett valahogy eljutott a Szomoruvölgy-utczából a messze fekvő Nador-utczába.

A lányok már üdvözölték mint új kollégájukat, a munkavezető és felügyelő szerepét betöltő idősebb leány kiadta munkáját, megmutatta a tennivalóit s ezzel az új varróleány szaporán hozzálatott dolgához. Eleinte kissé nehezen ment a munka, mert annyira járatos még nem volt benne, hiányzott a kellő gyakorlat, de úgy vélte, hogy fokozott szorgalommal kielégítő eredményeket fog elérni.

Nagy szolgálatára volt itt a varrodában egy szelid, tisztességes, jóra való leányka, aki mindig kezére járt, segítette, megmutatta neki, hogy miként helyes, hogyan czélszerű dolgozni.

A munkavezető meg-megdorgálta néhány-szor, sokszor ok nélkül, sőt fel is fejtette munkáját és újra csináltatta vele, ami Etelkára nagy megszegényítés volt, arca merő tűzben égett, csaknem hangos zokogásra fakadt, ha nem restelte volna. A többi leányok meg vihogtak, kacagtak, kárörvendő nevetéssel még jobban ingerelték a szegény leányt, ki nagy szegényében egyszeriben a föld alá szeretett volna sülyedni. A jóra való szomszédjának, kit Olgának hívtak, köszönhette, hogy visszanyerte önuralmát, nyugodtságát. Olga megvigasztalta, lecsendesítette, mondván, hogy minden új varróleánynak át kell esni e bajokon, végig kell hallani gorombaságokat, sértő szavakat és munkáját becsmérlő kifakadásokat. Minden új lányt megszékálnak, agyongyötörnek itten okkal és ok nélkül és csak azután ösmerik el tulajdonképpen kollégáknak, akkor veszik be körükbe, kis intim társaságukba.

Etelkát e felvilágosítások megnyugtatták és nem törődve nevetéssel, sértő szavakkal, munkafölfejtéssel és egyéb kellemetlenségekkel, dolgozott úgy, ahogy tudott, ügyet sem vetve a többiekre és ezek gunyos, rosszakaratu, ármányos mosolyára és tekintetére.

A próbaidő még le sem telt és Etelka már alaposan ösmerte a varroda intimitásait, divatjait és hóbortjait. Hallotta a sok lánytól a különfélebb-nélkülönfélebb beszédeket, az egyik színházról, pikáns darabról mesélt el bizalmas részleteket, a másik udvarlójával hozakodott elő, megint egy másik drága ékszerekről szónokolt, miket egy valóságos öreg gróf akar neki venni, ha kegyeiben jár. Aztán sorra kerültek a pletykák, a tereferélések erről meg arról, elintéztek, szapultak, lehordtak itt hölgyeket és erkölceiket egy-kettőre pellengére állították. Mindenki volt valami megjegyzése, mindenki jobban ki tudta kerekíteni a helyzetet.

Tarnyai Etelka rövid hét alatt kitanulta nemesek a varrást, de a varrodákban divó és a fővárosi életet jellemző szokásokat is. Most már beletörődött helyzetébe, annál is inkább, mert egyre enyhébbek lettek a szekaturák, a sértegetések, lehordások, amik már egy lépést jelentettek a befogadáshoz.

Noha Etelka többnyire csak szóltalanul hall-

gatta a rettenetesebbnél-rettegetesebb dolgokat, amiket csak fölszínre hozhat egy tuczat fővárosi törzsökös varróleány, legfeljebb arra szorított, hogy a nevelőkkel nevetelt, a kaczagókkal kaczagott.

A lányok különben kíváncsiak voltak új társnőjük multjára. Itt mindenkinek ösmerték az élettörténetét. Etelka hosszas nógatásra ráadta fejét, hogy elmondja igen egyszerű, hatásos részekben nagyon is szegény élete folyását. Az élénk fantáziával megáldott varróleányok Etelka romantikus szökését szépen ki tudták színezni, a fővárosi szenzációra éhes közönség által a lapokból olvassott ilyen zszerű szökökésék révén kifundálták leányfejükkel, hogy valami szerelmi história, holmi nagyon titkolt történet lappanghat Etelka fővárosba költözése körül. És ez a körülmény, illetőleg az a szilárd meggyőződése a magasan gondolkodó leányoknak, hogy az új varróleány közeli multja tele van érdekfeszítő részekkel, különösen csiklandós szeczenákkal, bizonyos tekintélyt szerzett Etelkának, noha szegény leány oly ártatlan volt, mint a kezes bárány. De hát a lányokat nem lehetett tévutra vezetni, megdönteni erős feltevésekben, ők konokul megmaradtak a mellett, hogy új társnőjük életében vannak bizonyos szenzációs pontok, miket jó volna megtudni. Már ezért is mindannyian közelébe akartak férközni, leghivebb, legmegbízhatóbb barátokká akarták fölteni magukat, csak hogy kipréseljék Etelkából a nem létező titkát.

(Folyt. köv.)

Árverési Hirdetmény.

Vb. Havas Gyula abonyi fűszer- és rövid árú kereskedő csödválasztmánya, a csödtömeghez tartozó és a csödleltár 1—419, 431—519 tételei alatt összeirt férfi-női divat, vegyeskereskedési és fűszer árú cikkek, a melyeknek beszerzési ára 11400 kor. 72 fillér és becsértéke 4304 kor. 33 fillér, továbbá a csödleltár 420—430 és 520 tételei alatt összeirt 1196 kor. 20 fillér beszerzési és 233 kor. becsértékü üzleti berendezések zárt ajánlati uton leendő értékesítését határozta el, minélfogva alulirt csödtömeg gondnok felhívja venni szándékozókat, hogy zárt ajánlataikat 1903. év márczius hó 21-ik napjának déli 12 órájáig alulirt tömeg gondnokhoz adják be.

Árverési feltételek a következők:

1.) Ajánlattevő tartozik zárt ajánlatának benyújtásával egyidejűleg a becsérték 10%-át bánatpénzül készpénzben letenni és kijelenteni, hogy az árverési hirdetményben foglaltakat ismeri és azoknak magát aláveti.

2.) Ajánlat tehető külön-külön a csödleltár 1—419, 431—519 tételek alatti árukra, továbbá 420—430 és 520 tételek alatt foglalt üzleti berendezésekre.

3.) Az ajánlat az ajánlattévőre feltétlenül kötelező; a választmány ellenben fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett a legjobb meggyőződése szerint határozzon.

4.) A választmány a beérkezett ajánlatok tekintetében 1903. év márczius 21. napján határoz és határozatát tömeg gondnok útján közli az ajánlattévőkkel. Az el nem fogadott ajánlat tévői, bánatpénzüket tömeg gondnoknál vehetik át. Az elfogadott ajánlat tévője pedig köteles az ajánlat elfogadásától számított (3) három nap alatt az árut készpénz fizetés mellett átvenni és a helyiséget (8) nyolcz napon belül kiüríteni.

Amennyiben az ajánlattévő ezen kötelezettségének eleget nem tenne, bánatpénzét elveszti és a választmány jogositva lesz az árut és üzleti berendezéseket a legjobb belátása szerinti módon vevő veszélyére és kárára értékesíteni a nélkül, hogy az újabb értékesítés folyán elért netaláni többlet, vagy annak alapján a bánatpénz visszatérítéséhez igényt tarthatna.

Az árverés alá kerülő üzleti áruk és felszerelések alulirt tömeg gondnok közbejötté mellett délutáni órákban megtekinthetők, minélfogva a csödválasztmány sem az áruk minősége, sem mennyisége tekintetében szavatosságot nem vállal.

Kelt Abonyban, 1903. február hó 26 napján

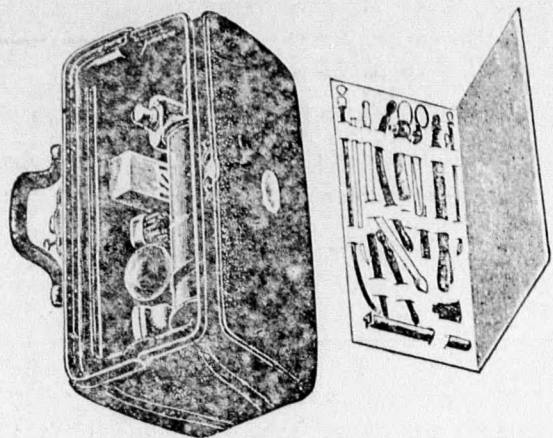
Dr. Révész Géza

ügyvéd, csödtömeg gondnok.

Neumann Ignác Szolnoki-utban levő háza örökáron eladó, esetleg több évre hasznobérbe kiadó. Ertekezni lehet a tulajdonossal.

SCHOTTOLA ERNŐ
MAGYAR ÁLTALÁNOS
Köténygyára

A rugyanta gyártás meghonosítója Magyarországon.
Budapest, VI. Révay-utca 16. szám

Szülésznek legmegbízhatóbb be-
vásárlási forrás, az újonnan 95000/1902
szám alatt belügyminiszteri rendelettel
beszerzendő bábátáskák és az ezekhez
szükséges ellenőrzési és szülési jegy-
zőkönyvekben.

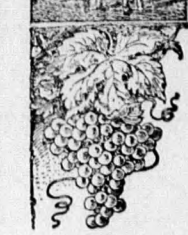
Továbbá az őszes kötőszerek,
irrigátorok, ágytáblák, fecskendők, tej-
szívók, üvegek, gummicsövek, vízmen-
tes gummilepedők stb.

Árjegyzék ingyen!

Szőlőlugast ültessünk
minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban
nem minden szőlő-
faj alkalmas.
(bár mind küző
természe ü mer-
n e ottbreeze ha
mező is, em st
sem hoz, ezert
sokan nem értek
el ere ményt ed-
de. Hol luga-nak

alkalm s fa okat ü-
elt-k, azok öven
el atjac h zuka-
t az eg-sz szőlő-
idejen a legkiün-
obb muskatily és
más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt
megterem s nincsen oly ház, mely-
nek fa a mellett a lezseké-
yebb gon-
dozá-sal felnevelhető nem volna,
ezenkívül más épületeknek, kert-
nek, kerítéseknek stb. a legremek-
disze anélkül, hogy legkevesebb helyet is el foglalna az
egyábra használható részekből Ez a leghál da o-
gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo a köz-
szi es ényvo-
matu katalo-
us báránek ingyen és bérmentve kü-
detik meg, aki címét egy levelezőlap-
on tudatja.
Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid

SZABADALMAKAT
ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
PÁSZTOR (TÖRV. BEJ. CZÉG)
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÜT 17.
Megszerző szabadalmakat, financia-
talalmányokat, bejárásjarmoz védjegyeket
és mustrákat.
FELVILÁGOSÍTÁS DÍJTALAN.

Magyar festék-, kence- és lakkgyár
KRAYER E. és Társaság
— József főherceg udvari szállítója,
a magyar államvasutak és más nagy vállalatok
szállítója
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 6. SZÁM.

VIDÉRI TAKARÉKPÉNZTÁRI
RÉSZVÉNYEKRE,
BORSJEGYEKRE, ÁLLAMPAPIROKRA
KÖLCSÖNT
ADÁS, KÖLCSÖNTES VISSZAFIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT.
FELVILÁGOSÍTÁSUNK INGYENES.
HECHT BANKHÁZ
BUDAPEST, FERENCZIEKTERE 6.

Fontos minden menyasszonyoknak!
Szükséget beszerezése előtt ne
maradjon el
Alapított 1846
Tausky J. Fiai
ruha- és fehérműek-gyáratól
Pozsony
a speciális árjegyzéket, mely
különböző készletűen összeállított
kelengye költségvetéssel tartal-
maz, bérmentesen meghozatni.
Megbízható cég! Pontos kiszolgálás!
Jutányos szabott árak!
Kiváló munka! Jó anyag!

OSAN
Tanningene a legkedveltebb és legelőszögesebb hajfestő szer
A száznak és fogaknak legeslegjobb az **OSAN** K. 1.76 és 88 fill.
Czerny-féle keleti **RÓZSATEJ** a legjobb és legelőszögesebb szappan-
szer. 1 üveg ára 2 korona. Ehhez
hygien. balzsam-szappan 60 fillér.
Főszétküldési hely: Czerny J. Anten, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.

Budapesti malomépítészeti és gépgyár
PODVINECZ ÉS HEISLER
BUDAPEST, VÁCZI-ÚT 14/V.
GYÁRT:
BENZIN MOTOROKAT ÉS
BENZIN LOKOMOBILOKAT
szelopes vezényművel 2-50 lóerőig.
Megbízható képviselők kerestetnek.

MAGYAR IPAR
Következően felsőolt saját készítményű jó minőségű áruinknak
árjegyzékét áttekintésre ajánljuk.
1 drb bécsi piros paplan 1 frt 80
1 2 60
1 3 80
1 5 2
1 8 50
8 részü volin matrutz 4 50
3 Crin de afrique 7
1 szőr 10
1 14
1 2 20
1 szalmazsák letűzve 5 50
1 drb acél odrony ágybetét 15
1 párnázott ruganyos matrutz 10
1 összehajtható vaságy tengerifü matrutzal 1 50
1 drb flanel takaró 5 50
1 asztal, 2 ágyterítő 5 50
Gichner Mór és Testvére
Budapest, IV., Muzeum-körút 27. szám.

NEUSTEIN FÜLÖP
czukrozott
hasbajtó labdaccai
Már évek óta a legelőkelőbb orvosok mint has-
bajtó és tisztító szer ajánlják nem gátolják az emésztést
és teljesen ártalmatlanok. Cukroztott kúsz-
v gótt még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy 1. koros, mely 3 táblát
tartalmaz 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. — 2 kor. 45 fill. előleg
beküldése után 1 tekeres portómentesen küldetik meg.
Óvás! Utazásoktól különösen óvkozzunk.
NEUSTEIN FÜLÖP
„Szent Lipót”-c. Inzei Gyógyszer-tár
Wien, I., Plankengasse 6

Lohr Mária Csepke-, vegyészeti tisztító és műfestő intézet
5708
(Ezelőtt Kronfusz.)
Megbízások átvételnek: —
VIII. Baros-utca 85. **Telefon**

SCHNEID Köhögési tea és hurút por
gyógyszerész-féle
a St. Georgs-gyógyszertárból Wien V/2
Wimmergasse 33. Orvosi rendelet szerint ké-
szítve. Jótékony hatással bír a lélegző szer-
vekre, nyálkaoldó köhögési inger csökkentő.
a rekedtséget és torok-csiklandozást megszü-
nteti. Por 50 kr., a hozzá való tea 50 kr. Postai
szállítás 20 kr. csomagolási díj portó nélkül.
2 csomagnál kevesebb nem küldetik. — Kérjük,
a Szent György-féle gyógyszertár védjegyét
figyelembe venni, ezen hirdetést pedig kívánni
és megőrizni szíveskedjék.

REICH L. FIAI
üvegyárosok, cs. és kir. udvari szállítók
BUDAPEST, VII. ker., Lövölde-tér 2. szám.
*Ajánlják legjobb minőségben gyártott Syphon-és gazeuse
palackokat legelőszögesebb árak mellett és pedig:
1 Láda kb. 200 drb. 16 unciás sima, fehér v. világos kék (aqua-
marin) színi Syphonpalackot talppal vagy talp nélkül: **62 korona**
1 Láda kb. 200 drb. gazeusepalackot gummigyűrűvel és üveg-
golyóval ellátva, fehér vagy világos kék (aquamarin) színi,
magas vagy alacsony alak: **52 korona**
Szállítás a csomagolást beleértve, budapesti pályaudvarig bér-
mentve, közpénzfizetés ellenében 2% scontó — 10 láda rendelés
után 5% rabatt. Más nagyságúak és különféle általunk törvényesen
védett alakokat megfelelően olcsón szállítunk. Préselt írárok vagy
cégnyelvényeknél csak az elkészítési önköltséget számítjuk, ellenben
az alak és kliséért költség nem számítatik. Megjegyezzük még, hogy
megvizsgált 20 létkör nyomású Syphonpalackaink Magyarorszá-
ban csak **kizárólagosan** közvetlen a mi gyárunkból szerezhetők be.

A magyar királyi állam vasutak gépgyáranak vezérügynöksége
Budapest, V. ker., Váci-körút 32. szám.
Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplő
készleteit, 14, 16 és 20 lóerejű Compound-lokomobiljait és végre
„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marok-
rakó- és kéveköto-aratógépeit, továbbá
1-10 acéllöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

A párisi világtállításon „Grand Prix” a legnagyobb kitüntetés.